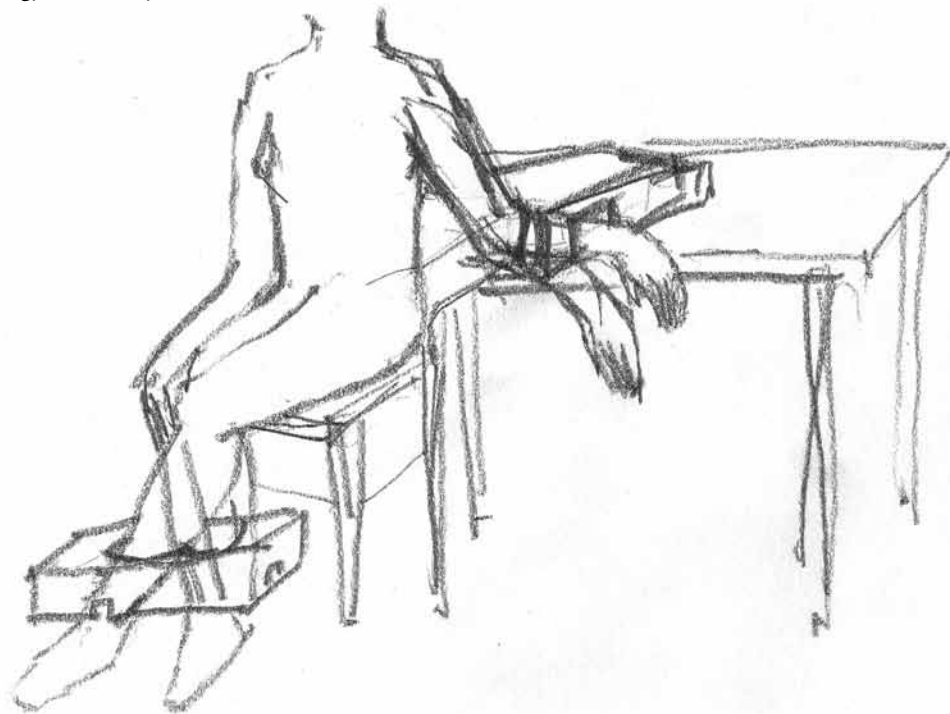

szikrázva végigégette a kanócot, amely egy befalozott nyíláson át múltam legbelsőbb szobáiba vezetett. A befakazott nyílás mögött pedig — mint levegőtlen barlangjában fulladozó remete — anyám várt.” (184–185) Winterson 2008-ban öngyilkosságot kísérelt meg, ami önpusztító hajlamaival való könyörtelen szembenézésre készítette: „Mindig kész vagyok leugrani saját életem tetejéről. Nincs ebben valami romantikus? Az alkotó szellem szilaj tomlása? Nincs.” (196) A regény vége felé aztán sorra veszi, hány történet szól a sebek és az identitás azonosságáról (Oidipusz, a Halászkirály, Tamás, Prométheusz — 251–252), majd a mitológiai után pszichiátriai szempontból is értelmezi helyzetét: „Ronnie Laing orvos és pszichoterapeuta, aki a hatvanas években divatba hozta az örülteket s saját magát, folyamatosan tekintette a tébolyt, amely vezet valahová.” (195) Ahogy az *Utazás a koponyám körülben* Karinthy is felveti, hogy az agytumor akár új szerv is lehet, Winterson szintén megkísérli új énje embriójaként olvasni összeomlását. Miközben folyamatosan kínozza az a bizonyos belső hang, amely „Mrs. Wintersonból és Calibanból volt összegyúrva” (199), elméje ép része jól tudja, valójában milyen egyszerű a diagnózis: „Én egymagam álltam fel, maradtam talpon, de szeretni nem tudtam megtanítani magam.” (212) Ebben az állapotban születik első gyerekkönyve, amelynek egyik szereplője egy ugyancsak hasadt teremtmény, a Kettéfűrészelt Lény, akinek „az egyik fele férfi volt, a másik nő” (198) E mesébe szublimált kettősségtapasztalat ismét a kötetből egyébként meglepően hiányzó irodalmi anyát, Woolfoot idézheti, akinek *Orlando* című regénye (e történet éppolyan önéletrajzi és játékosan-védekezőn eltávolított módon szól többek között a leszbikus szerelemről, mint a *Nem a narancs*) szintén egy hasadt lény allegorikus képében beszél a legmélyebb érzések alapvetően kettős természetéről: „A szerelemnek ugyanis, amelyhez íme,

visszatérünk, két arca van: egy fekete s egy fehér; két teste: egy sima és egy szőrös. Két keze van, két lába, két farka, minden tagja kettős, s egyik teljes ellenéte a másiknak. De oly szorosan egybefűződnek, hogy nem lehet szétválasztani őket.” (Szávai Nándor fordítása)

Éppen az ehhez hasonló áthallások és belső rímek végtelen játéka miatt lenne fontos, hogy Winterson többi remekműve is megszólalhasson magyarul, visszamenőlegesen is olvashatóvá téve ezáltal a *Miért lennél boldog, ha lehetsz normális?* alapkérdéseit. A fordítón bizonyosan nem fog múlni, hiszen Lukács Laura gördülékeny, pontos fordítása egyszerre érzékelteti az író humorát, műveltségét és lélektani árnyaltságát. Remélhetően a teljesebb magyar Winterson-életmű küszöbe is lesz tehát a kötet, amelyen túl vágyak, testek és történetek szerencsére sosem „normális” világa várja az olvasót, ahogy azt *A testre írva* elbeszélőjének kikacsintása is sejteti: „Bízz bennem, hisz történeteket mesélek.”

Egyszer én akarta írni a banalitás történetét, de az elhatározásnál tovább nem jutott. Talán volt néhány felkészítő mondat, amire ideig-óráig igényt tartott, de lassan ezek is elhalványultak, és többé nem tudta felidézni őket.

Egyszer meg akarta írni a banalitás történetét, de az elhatározásnál tovább nem jutott. Talán volt néhány felkészítő mondat, amire ideig-óráig igényt tartott, de lassan ezek is elhalványultak, és többé nem tudta felidézni őket.

Az okok keresésébe mindig is nagy energiákat fektetett. De egy ideje ott motoskált a fejében, hogy számára a hátrafelé tartó mozgás nem kiutalozható.

Kesernyűs ízt érzett a szájában, ahogy a diszinkció tudati műveletén fáradozott. Elő és elettelem, mondta. Akik megmaradtak, és akik már mincsenek vele.

Lemondott rólok? Vagy eszevesztlenül a rebrévé váltak az idő alatt, amíg eltelmet próbált adni nekik?

Meglehet, hogy regóta már csak egy helyben állok, jelentette ki különösebb meggyőződés nélkül, majd az iridnyok és támpontok jelentőségén kezdett gondolkodni.

Akiket elhagyott.

Hogy az erklem elmaradt, meg-szóka. Helyette jöttek új mondatok, másról, más viszony-rendszerben.

És azon, hogy ki lehet-e jelenteni a határozatlant, vagy ez megint csak önellenmondás.

A fejében megszülető konstrukciók közül végül soron a bizonytalanságot szerette, amelyek nem voltak minden pátoz nélküliek.

Még nem tudta, mit kezdjen ezzel az újdonsült helyzettel.

Egyszerűen Bizonytalanság némi habozás után folytatta útját.

Látványlag messzire vezet-tek, és rögtön többféle nyitottak. Valójában azonban önmagukban forogtak, és nem halad- tak semerre sem.

Ha ennél többre vagyott is egykor, most már kéte- lyei támadtak afelől, épít- keti-e az elsődtséget bárki is egyetlen gondo- latra.

Hát így fest, azonos vagyok önmagammal, suttogta halkán, nehogy később valaki éppen ezt a mondatot kelje számon rajta.

Azt, hogy minden igye- kezte ellene valami- képpen mégis őrá mutattak vissza, ha- manosan az azonosság jeleként kezdte értelmezni.

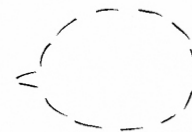
Másfelől, milyen felelősé- gel is jár kimondani azt, hogy En? - töprengett.

En en en en en.

Porhanyóssá vált, sötét- mállozott, darabjaira hullott a szeme láttára.

A sok legyártott, hason- talan mondat közt mindig akad egy, amelynek igaz- ságát csak varátlansága unilja felül.

A szó semmilyen hatással nem volt rá. Sőt így tűnt, minél tovább íz- lelgeti, annál jelentekte- lenebbé fokozódik.

A közönséges szavak viselkednek így, nem a szentek és sérthe- tetlenek, emől meg volt győződve.

Ilyen volt ez is, bár ezt akkor még nem látta világosan.

Mint amikor gyerekkorában addig ismételt egy szót, amíg az látványlag teljesen el- vesztette az értelmét.

A'm az En mégiscsak misztikus tartalommal bír.

Ez az egyetlen szó, amit senki más nem mondhat ki helyettem.

Bármire is járt az elkövetkező időkben, a gondolat vele maradt.

Aztán, mikor kezdte belátni, hogy ez az állapot nem tartható, elkéséredésében a tudata peremére szorította. Ekkor viszont már úgy tűnt, hogy az arca összes repedéséből csak ez szivárog, hogy az összes utcáson ott leselkedik rá'm."

Rendkívüli zavartságról árulkodott valamennyi kijelentése.

Igaz, jóval redukáltabb formában, de minden mozdulatában ott kísértett. Legalábbis így érezte.

Igy mesélte.

Előtte igyekezett csiszolgatni, nagyobb jelentésegységek háttérévé rendezni.

Akik ekkoriban találkoztak vele, teatralis figuraként írták le. Akár egy megszállott, másról sem beszélt, mint hogy óvatlanul elkészítte magát egy mondatra.

Ha a nyelvem hegyével megerintem őket, a dolgok máris úgy viselkednek, ahogy én kérem tőlük. Nem hiszed?

Még álomban is jönnek a szavak, törték és egyszerűek. Olyan, mint amikor fehér tintával írsz fehér papírra.

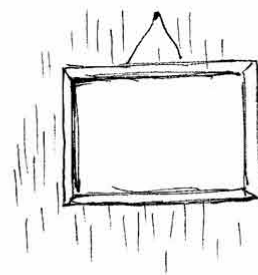
A mondatok, amelyeket újabban fogalmazott, már nem önmagának szóltak. Megszületésük pillanatában utat találtak kifelé.

Egy házi.

Hétköznapi realiták tapasztalat előtti sorozata.

Minden más pedig soha nem ismert érveléssel tölt befelé.

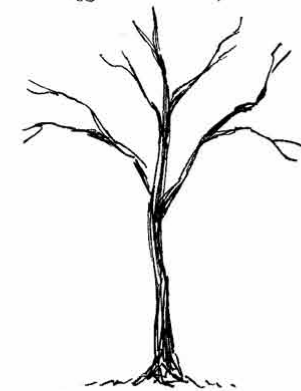
Madarak az égen.

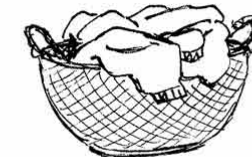
Egyszerre mindezekről fontos mondanivalója támadt.

Egy fa képe.

Egy kosár, tele ruhával.

És addig-addig rakosgatta egymás mellé a szavakat, míg végül – egyvalamit kivéve – mindent sikertelenül kimondania, amit ki akart.

Egyszemélyes
Bizonytalanságot
jó ideje
nem
látta
senki.

Megint a kis
mondatok korát
születtem, dadog-
ta, mert túrhe-
tetlenség érte
a kiszolgáltat-
ottságát.

Nem tudom, ez
mit jelent, gon-
dolta. Továbbra
sem tudom,
mit jelent
magamnak
lenni.

Kurtán-furcsán
abbamaradtak a
mondatok, és többé
nem mutatkoztak.
Láthatatlanná
vált a tekintet
számára.

A kis
mondatokét,
és a kis
szavakat,
ismételte.

Ekkor megállt. Száját
résnyire nyitotta,
mintha valamit még
el szeretett volna
mondani.

Azt akarom
még mondani...

Az egyik utolsó
útján egy fal
tövébe kúporodott,
és sírt.

Valószínűleg képtelen
volt feldolgozni, hogy
a légüres térben, amely
körülvette, immár
ténylegesen önmaga
volt.

De ennél
többre
nem
fontos.

Nem sokkal
ezután
eltűnt.

Most már nem
tudjuk meg, föl-
merte-e fel a
helyzetét, vagy
sem. Meglehet,
nem is fontos
tudnunk.

Csak kusza, elvárat-
lan mondatokat
hagyott maga után,
és a tátongó úrt,
amelyről úgy érte,
egyedül nem képes
betölteni.

Az egyedüli, amiben
bizhatunk, hogy a
maga módján tar-
tált valamiféle
kiutat a szenvedés-
ből, ami oly sokáig
meghatározó volt
a számára.

Máskülönben azt kell
hinnünk, továbbra is
itt bolyong valahol,
a leküzdhetetlen
ürességben, melynek
egyik szakasza
útjelző híján épp
olyan, mint a
másik.

Semmi sincs
kizárva.

Látta valaki?

